

DET KONGELIGE
BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENT

Fylkesmannen i Hordaland
Sosial- og familieavdelingen
Postboks 7310
5020 Bergen

Deres ref
01/05498 712.6

Vår ref
01/02415

Dato
16.10.01

FORELDREANSVAR FOR BARN Plassert etter BARNELOVEN § 37 FEMTE LEDD

Vi viser til Deres brev av 25. mai 2001. Vi beklager den lange saksbehandlingstiden.

Når det gjelder avgrensningen mellom barneverntjenestens og vergens ansvarsområde i tilfeller der barn er plassert etter barneloven § 37 femte ledd, vil vi bemerke følgende:

I henhold til barneloven § 37 femte ledd skal et barn plasseres etter reglene i barnevernloven (bvl.) §§ 4-14 og 4-15 første ledd dersom ingen gjør krav på foreldreansvaret etter at den/de som hadde foreldreansvaret er død(e), eller retten avslår fremsatte krav. Det følger av barneloven § 37 femte ledd at bvl. §§ 4-16, 4-17, 4-18 første ledd og § 4-20 gjelder tilsvarende i disse tilfellene. Dette innebærer at omsorgen går over på barneverntjenesten ved plasseringen, jf. bvl. § 4-18. Videre skal det oppnevnes verge for barnet etter vergemålsloven (vml.) § 6.

Det alminnelige prinsipp er at vergen er den umyndiges økonomiske forvalter, jf. vml. § 38, og rettslige stedfortreder, jf. bl.a. tvistemålsloven § 37 flg. og § 476. Dette må utvilsomt også gjelde for en verge som er oppnevnt i en sak der barnet er plassert etter barneloven § 37 femte ledd. Det oppstår imidlertid et spørsmål om vergens ansvarsfelt også omfatter barnets personlige forhold på andre områder enn dem som er nevnt over, og som ligger utenfor den omsorgen som er gått over på barneverntjenesten etter bvl. § 4-18.

Det forhold at dette spørsmålet ikke har fått noen klar løsning i loven, er en følge av Stortingets behandling av forslaget til gjeldende barnevernlov, jf. Ot. prp. nr. 44 (1991-92). Departementet foreslo i proposisjonen at daværende skille mellom omsorgsovertakelse og fratakelse av foreldreansvar skulle oppheves, slik at foreldrene ved omsorgsovertakelse også ble fratatt foreldreansvaret. Den foreslåtte ordlyden i bvl. § 4-18 første ledd var som følger:
" Når et vedtak etter § 4-12, jf. § 4-8 annet og tredje ledd, blir satt i verk, går

Postadresse
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Akersgt. 59

Telefon - sentralbord
22 24 90 90 / 22 24 26 01
Org. nr.:
972 417 793

Barne- og ungdomsavdelingen
Telefaks:
22 24 27 19

Saksbehandler
Tone Furuhovde
22 24 25 58

foreldreansvaret over på barneverntjenesten...” Gjeldende § 37 femte ledd i barneloven ble foreslått i samme proposisjon. I proposisjonens forslag til bestemmelse er henvisningen til bvl. § 4-18 første ledd inntatt, og det sies uttrykkelig i merknadene til bestemmelsen at bvl. § 4-18 første ledd om utøvelsen av foreldreansvaret skal gis tilsvarende anvendelse, se Ot. prp. nr. 44 (1991-92) s. 121, pkt. XVII.

Stortinget gikk imidlertid i mot forslaget om at foreldreansvaret skulle gå over på barneverntjenesten ved omsorgsovertakelse, jf. Innst. O. nr. 80 (1991-92). Stortinget viste til at det å frata foreldre foreldreansvaret vil oppleves som et alvorlig inngrep, og at forslaget ikke tok hensyn til den psykologiske effekten det har både for barn og foreldre at det juridiske foreldreansvaret fjernes. Stortinget endret derfor bvl. § 4-18 første ledd til dagens ordlyd. Stortinget vedtok videre å ta inn i departementets forslag til bvl. § 4-20 en hjemmel for fylkesnemnda til å kunne frata foreldre foreldreansvaret, samt en regel om vergeoppnevning for barnet, jf. dagens ordlyd.

Stortinget kommenterte ikke hvilken betydning ovennevnte endring av bvl. § 4-18 første ledd skulle ha for saker etter barneloven § 37 femte ledd. Konsekvensen ble imidlertid at det av ordlyden følger at det er omsorgen, og ikke beføyelsene etter foreldreansvaret, som går over på barneverntjenesten ved plasseringen. Etter departementets oppfatning kan dette neppe ha vært tilsiktet, hensett til at barneloven §§ 36 og 37 omhandler hvem som skal utøve foreldreansvaret for barnet etter at den/de som hadde dette er død(e). Videre gjør ikke hensynet Stortinget pekte på for å opprettholde skillet mellom omsorgsovertakelse og fratakelse av foreldreansvar, nemlig hensynet til foreldrene, seg gjeldende i saker etter barneloven § 37 femte ledd. Etter Barne- og familiedepartementets oppfatning taler derfor de beste grunner for at de beføyelser som tilligger foreldreansvaret går over på barneverntjenesten ved plasseringer etter barneloven § 37 femte ledd.

Vi kan for øvrig opplyse at barneverntjenesten ikke kan reise sak etter barneloven om foreldreansvaret. Når det gjelder spørsmålet om uenighet om samvær skal avgjøres etter barneloven eller barnevernloven når barnet er plassert etter barneloven § 37 femte ledd, har som kjent heller ikke dette fått noen klar løsning i loven og forarbeidene. Barneloven § 37 femte ledd viser ikke til bvl. § 4-19. Etter Barne- og familiedepartementets syn er det imidlertid naturlig at dette spørsmålet avgjøres etter barnevernlovens regler. Dette da barnet er plassert etter reglene i barnevernloven, og ansvaret for barnet tilligger barneverntjenesten.

Med hilsen

Kari M. Ofstad (e.f.)

Tone Furuhojde